

Tisková novela: Ani pravdivé tiskové zprávy ze soudní síně nepoživají imunity. Za urážku na cti, pronesenou při hlavním přelíčení, odpovídá, kdo ji pronesl, i kdo ji v tisku reprodukoval, podle předpisů obecně platných.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu trestního v Praze jako soudu kmetského ze dne 18. února 1931, jímž byli Vladimír L. a Jaroslav U. podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 488, 491 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., po případě (Vladimír L-a) pro přestupek podle § 6 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto důvodů:

Napadený rozsudek zjišťuje, že po stránce objektivní závadný výrok naplňuje skutkovou podstatu urážky na cti, zprostil však obžalované z obžaloby pro rozšiřování této urážky tiskem z úvah subjektivních, že jde o pravdivou zprávu o soudním veřejném líčení, která jest jakýmsi pokračováním v principu publicity a proto přípustná a též beztrestná, je-li — jako v souzeném případě, — z jejího obsahu patrné, že není psána s úmyslem a s průhledným záměrem někoho urážeti. Tento právní názor napadá stížnost výtkou zmatečnosti podle čís. 9a) § 281 a nelze jí upřít oprávnění. Zrušovací soud měl již příležitost zabývat se v podobném případě s otázkou, zda a v jakém rozsahu jest dovoleno veřejnému tisku, uveřejnití okolností týkající se trestního řízení, a mají úvahy onoho rozhodnutí (čís. 3517 sb. n. s.) význam i pro souzený případ. Zrušovací soud je totiž toho názoru, že tisk má právo a jest povolán k tomu, by nepominul mlčením a uveřejnil okolnosti, jež vyšly na jevo za trestního řízení, tím spíše při veřejném hlavním přelíčení, a že je může podle pravdy zaznamenat a veřejnosti sdělit. Leč jsou mu v tom uloženy určité meze, a to nejen článkem VIII. zákona čís. 8/1863 ř. zák., zákazem rozebírati moc průvodů, nýbrž i předpisy trestního zákona vůbec a pro obor případů, o něž jde, předpisy XII. hlavy II. dílu trestního zákona o ochraně cti zvlášť. Imunita tiskových zpráv je upravena jen výjimečným předpisem § 28 tisk. zákona jen pro sdělení o veřejném rokování sněmu. Již z toho, že tuto výjimku výslovně tiskový zákon stanoví, vysvítá jasně, že nejsou chráněny pravdivé zprávy o jiném úředním jednání, než o rokování sněmu. Vždyť, kdyby platila imunita pro veškeré veřejná rokování úřední, byl by zbytečným předpis § 28 tisk. zákona o imunitě rokování sněmu. Absolutní imunitu nelze tudíž přiznati tiskovým zprávám ze soudní síně. Mohla by ovšem přijíti pro takové zprávy v úvahu za ostatních podmínek relativní beztrestnost podle § 4 tisk. novely, pokud veřejný zájem — dodržování zákonů, odstranění zlořádů ve veřejné správě a pod. — vyžadoval, by veřejnost byla o takové události zpravena.

Bude záhodno v této souvislosti zdůrazniti podstatný rozdíl po stránce skutkové v rozhodnutí čís. 3517 a v souzeném případě. V onom případě šlo o sdělení různých průvodů a průtahů svědčících proti obviněnému, proti němuž se konalo trestní vyšetřování pro zločin vraždy; v souzeném případě nejde o sdělení skutečností, týkajících se právě činu, z něhož obžalovaný byl viněn, nýbrž o sdělení procesní události jaksi sensačního rázu, vyvolavší ostrou kritiku stran a jejich zástupců. Již v případě č. 3517 byl zproštějící rozsudek zrušen, poněvadž si obžalovaný nepočínal dosti opatrně při sdělení průtahů proti zatčenému. Je na snadě, že bude při tiskovém zpravodajství na místě tím větší opatrnost při uveřejnění takových událostí, které zavadaly zúčastněným osobám příčinu k pohnutým debatám, po případě i k osobním útokům a k urážlivým projevům. Soudní síň není k tomu, by páčány a kromě toho snad imunisovány byly urážky na cti; odpovídá-li ten, kdo pronesl při hlavním přelíčení před soudem urážlivý výrok, za svůj čin podle trestního zákona, nelze seznati, proč by měl býti beztrestným ten, kdo tuto urážku rozšířil tiskem a činil ji tak přístupnou dokonce nejširším vrstvám obyvatelstva. Vše to si neuvědomil po právní stránce nalézací soud a jest jeho výrok právně mylný, pokud subjektivní stránku vylučuje proto, že tu šlo o pravdivou zprávu o hlavním přelíčení, a je mylným i další jeho právní názor, pokud vylučuje subjektivní vinu proto, že článek není psán s úmyslem a průhledným záměrem někoho urážeti. Podle ustálené judikatury zrušovacího soudu nevyžaduje se v případech § 487 a násl. tr. zák. výlučný úmysl urážeti na cti, nýbrž stačí vědomí pachatele, že se cti jiné osoby dotýká způsobem v § 487 a násl. uvedeným. Při správném výkladu zákona musel proto kmetský soud zjistiti kromě objektivní náležitosti, zda obsah projevu tak, jak jej pojímá nepředpojatý čtenář, naplňuje skutkovou podstatu některého z trestných činů v §§ 487—491 tr. zák. uvedených, ve směru subjektivním jednak, zda si byli obžalovaní vědomi urážlivé povahy pozastaveného projevu, jednak, ano šlo o reprodukci projevu jiné osoby, o rozšiřování urážky, zda si obžalovaní byli vědomi možnosti, že urážka dojde uveřejněním k vědomí většího počtu osob. Tento předpoklad jest při urážkách spáchaných tiskem zpravidla nepochybný; co se však týče vědomí urážlivé povahy projevu, neobsahuje rozsudek zjištění a musel proto býti zrušen a věc vrácena prvému soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí. Zjištění tohoto vědomí nelze spatřovati ani v důvodech rozsudkových, kde se uvádí, že soud dospěl k přesvědčení, že výrok nebyl v člancích uveden proto, by pravdivým konstatováním výroku byl vědomě dotčen soukromý obžalobce, neboť, třebaže tu přichází slovo »vědomě«, není pochybno, že tímto slovem nemělo býti vyloučeno vědomí o urážlivé povaze projevů, nýbrž že nalézací soud uvažoval jen o účelu a o úmyslu, proč byl pozastavený článek psán a uveřejněn, což vysvětluje jasně jednak ze začátečných slov uvedené věty, že »výrok

inkrimovaný byl v obou člancích uveden jen proto, by byl pravdivě zaznamenán, a nikoliv (scil. proto), by tímto konstatováním a tedy opakováním dotyčného výroku byl vědomě dotčen soukromý obžalobce«, jednak z následujícího odstavce, kde soud jasně vyslovuje, že zprošťuje obžalované pro nedostatek subjektivní stránky jen proto, že šlo o pravdivý referát o soudním líčení, který nebyl psán s úmyslem a záměrem urážlivým. Uvažuje-li soud dále v tomto odstavci, že zpravodaj nemůže zodpovídati za to, co při úředním jednání pronášejí jeho účastníci, lze mu zajisté přisvědčiti, leč nejde o to, co řekli účastníci, nýbrž o to, co učinili obžalovaní, a tu nemůže býti pochybnosti o tom, že zajisté musí nésti zodpovědnost za to, čeho se dopustili reprodukcí takových výroků

Zmiňuje-li se odvodní spis o povinnosti žurnalistického povolání, jež vylučuje trestnost, když pachatel jednal bezelstně na ochranu svých oprávněných zájmů, stačí připomenouti, že zajisté není povinností povolání žurnalistického, rozšiřovati urážlivé projevy stavší se třeba i při veřejném líčení soudním. Pokud však těmito vývody stížnost má snad na mysli předpis § 4 tisk. novely, týkající se beztrestnosti při hájení veřejných zájmů, bude na nalézacím soudu, by po případě — jak již bylo naznačeno — zkoumal věc s hlediska § 490 tr. zák. a § 4 tiskové novely.

(Rozh. nejvyš. soudu ze dne 13. února 1932,
Zm I 316/31.) Dr. B.

Nárok na náhradu škody za vyšetřovací vazbu podle zák. ze dne 18. srpna 1918 č. 318 ř. z. jest nárokem práva veřejného. Neuznal-li trestní soud (radní komora) náhradní povinnost státu, brání projednání žaloby co do výše důvod zmatečnosti § 477 č. 6 c. ř. s.

Z důvodů nejvyš. soudu: Náhrada za utrpěnou vazbu vyšetřovací není nárokem práva soukromého, nýbrž nárokem z důvodu práva veřejného, povstalého výkonem státní moci soudcovské. O tom, zda nárok na náhradu za vyšetřovací vazbu přísluší, nerozhodují civilní soudcové, nýbrž soud trestní (§ 3 zák. ze dne 10. srpna 1918 č. 318 ř. z.). Civilní soudy rozhodují jen výjimečně o výši náhrady a to teprve, když trestní soud uznal nárok na náhradu, strana vybídla stát, aby dobrovolně uznal výši jí požadovanou do tří měsíců po doručení usnesení nárok odůvodňujícího a ministr spravedlnosti buď do tří měsíců se o výši škody neprohlásil nebo ji odepřel zcela neb z části. (§ 4 a 5 uv. zák.) Tento případ nenastal a poškozený nemůže se obcházením předpisů § 3 zákona obracet o rozhodnutí na civilní soud také o důvodu nároku vůbec a o výši rovněž ne, když tu není předpokladu § 4 zákona. Proto není o žalobě, kterou se domáhá poškozený uznání svého